

Siemenen saatavuus rajoittaa puna-apilan lajikevalintaa

Markku Niskanen ja Harri Huhta, MTT

Puna-apilan lajikevalikoima on nurmipalkokasveista laajin. Viljelyyn on tarjolla kotimaisten jalosteiden lisäksi pohjoismaisia ja virolaisia lajikkeita. Viljelijän lajikevalintaa rajoittaa siemenen heikko saatavuus, eikä omalle tilalle parhaiten sopivan lajikkeen siementä ole välttämättä lainkaan markkinoilla.

Talvi tuhoaa puna-apilakasvustoja herkästi. Niinpä sadon lisäksi hyvä talvenkestävyys on viljelijälle ensiarvoisen tärkeä lajikeominaisuus.

Puna-apilan talvituhot ovat suuria jo toisella viljelyvyöhykkeellä. Kolmannella ja neljännellä viljelyvyöhykkeellä talvituhot ovat olleet kokeissa kaikkein suurimmat.

Talvenkestävyydessä eroja

Betty on lajikkeista talvenkestävin. Sen talvituhot jäävät koko maassa keskimäärin alle 10 %:iin.

Bjurselen ja kortesjärveläisen paikalliskannan Isomäen talvituhot ovat myös pienet. Erityisen hyvin molemmat lajikkeet ovat talvehtineet neljännellä viljelyvyöhykkeellä.

Uusien lajikkeiden, Saijan ja Lonen, talvenkestävyys on keskinkertainen. Neljännellä viljelyvyöhykkeellä Saija talvehtii Lonea paremmin.

Virolaiset lajikkeet Ilte ja Varte ovat eteläisen tyypin lajikkeita, joiden talvituhot nousevat suuriksi pohjoiseen päin mentäessä. Ilte talvehtii hieman Vartea paremmin.

Jälkikasvu lisää kokonaissatoa

Betty, Ilte ja Varte ovat lajikkeista satoisimmat. Bety ja Ilten ensimmäisen niiton sato on Vartea suurempi. Varten erinomainen niiton jälkeinen jälkikasvu kuitenkin tasoittaa erot kokonaissadoissa.

Ilte ja Varte ovat Bettyä satoisampia lajikkeita kahdella eteläisellä viljelyvyöhykkeellä, mutta kahdella pohjoisimmalla viljelyvyöhykkeellä Betty on näitä satoisampi.

Tapio Tuomela/MTT:n kuva-arkisto

Puna-apilan lajikevalikoima on nurmipalkokasveista laajin. Siemenen saatavuus kuitenkin rajoittaa lajikevalintaa.

Lone on ollut toisella ja kolmannella viljelyvyöhykkeellä hieman Bettyä satoisampi, mutta pohjoisempana se menestyy selvästi Bettyä huonommin.

Saija on Lonea heikkosatoisempi muualla paitsi neljännellä viljelyvyöhykkeellä. Lonen Saijaa suurempi satopotentiaali perustuu sen voimakkaaseen niiton jälkeiseen kasvuun. Kevätsatoa Lone ja Saija tuottavat yhtä paljon.

Jesper ja Isomäki ovat sadoltaan keskinkertaisia lajikkeita. Molemmat lajikkeet menestyvät parhaiten toisella viljelyvyöhykkeellä. Yleisesti viljelyssä olevista lajikkeista Jokioisten puna-apila on selvästi heikkosatoisin.

Kasvurytmi vaikuttaa laatuun

Puna-apilalajikkeiden kasvurytmissä on suuria eroja.

Aikaisimmat lajikkeet Varte, Betty ja Bjursele kukkivat keskimäärin kesä–heinäkuun vaihteessa.

Jokioisten puna-apila ja Ilte puolestaan ovat myöhäisimmät lajikkeet. Niiden kukinta alkaa noin puolitoista viikkoa myöhemmin kuin aikaisimpien lajikkeiden.

Puna-apilan laatu heikkenee nurmiheiniä hitaammin, ja oikeaa korjuuajankohtaa määritettäessä tulee lajikkeen lisäksi huomioida myös kasvuston apila- ja heinäsuhte.

Bjursele viljellyin puna-apila

Bjursele on selvästi eniten viljelty puna-apila. Vuosittain sertifioidusta puna-apilan siemenestä 70–80 % on ollut Bjurselea.

Bettyn siementä on liikkunut markkinoilla vähän, sillä tetraploidina lajikkeena sen siementuotanto on epävarmempaa.

Vuosittain maahan tuodaan runsaasti puna-apilan siementä lajikkeista, joita ei löydy Suomen viralliselta lajikelistalta. Testitulosten puuttumisen vuoksi näiden lajikkeiden menestymistä Suomen kasvuoloissa ei voida varmuudella tuntea tai taata.

Lisätietoja: markku.niskanen@mtt.fi
puh. (06) 474 6403

